

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 234g/2024

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 21 alineatele (3) și (4) din
Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012

*(anularea de drept a măsurilor de asigurare aplicate la admiterea cererilor
introduse care se conexează)*

CHIȘINĂU
10 iulie 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 27 noiembrie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 10 iulie 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 21 alineatele (3) și (4) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dl avocat Andrei Iosip, în interesele SRL „Central Group”, în dosarul nr. 2i-181/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecător Mariana Fondos-Frațman, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 17 martie 2023, SRL „Estate Invest Group” a formulat o cerere privind intentarea procesului de insolvență față de sine. Prin Încheierea din 22 martie 2023 a Judecătoria Chișinău, sediul central, cererea introductivă a debitorului a fost admisă, a fost instituită perioada de observație și a fost numit administratorul provizoriu.

4. La 29 martie 2023, *Central Group* a depus o cerere de intentare a procesului de insolvență împotriva debitorului său *Estate Invest Group*. Prin Încheierea din 30 martie 2023 a Judecătoria Chișinău, sediul central, această cerere a fost admisă, a fost instituită perioada de observație și a fost numit administratorul provizoriu.

5. La 31 martie 2023, Judecătoria Chișinău, sediul central, a adoptat încheierea de conexare a cauzelor, astfel încât cererea introductivă admisă conform § 4 a fost conexasă cu cererea introductivă admisă conform § 3 pentru examinarea acestora într-o singură cauză.

6. La 18 noiembrie 2024, dl avocat Andrei Iosip a ridicat, în interesele *Central Group*, excepția de neconstituționalitate a articolului 21 alin. (3) și (4) din Legea insolvenței.

7. Prin Încheierea din 21 noiembrie 2024, Judecătoria Chișinău a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 46 Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

[...]”

9. Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 21 Admiterea cererii introductive spre examinare

„(1) Instanța de insolvență este obligată să admită spre examinare cererea introductivă depusă de creditor cu respectarea prevederilor Codului de procedură civilă și ale prezentei legi.

(2) Despre admiterea spre examinare a cererii introductive, instanța de insolvență adoptă imediat o încheiere, dar în cel mult 3 zile de la data depunerii

(3) Dacă, după admiterea cererii introductive spre examinare, se constată existența unei cereri introductive formulată de debitor și/sau a unei sau mai multor cereri formulate de creditori împotriva aceluiași debitor nesoluționate încă, instanța de judecată va dispune din oficiu conexarea lor la instanța de insolvență care a pus prima pe rol cererea introductivă, cu examinarea acestora într-un singur dosar.

(4) Dacă prima cerere introductivă a fost admisă spre examinare într-un dosar, celelalte eventuale dosare aflate pe rol, referitor la același debitor, vor fi conexe la dosarul în care a fost admisă prima cerere introductivă. În acest caz, măsurile de asigurare aplicate odată cu admiterea cererilor introductive în dosarele care se conexează se anulează de drept și nu produc efecte, în afară de măsurile de asigurare aplicate prin încheierea de admitere a primei cereri introductive.

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. Autorul excepției menționează că norma de la articolul 21 din Legea insolvenței stabilește că măsurile de asigurare aplicate odată cu admiterea cererilor introductive în dosarele care se conexează se anulează de drept și nu produc efecte. Legea nu stabilește clar situația în care la admiterea primei cereri introductive nu au fost aplicate măsuri de asigurare. Astfel, creditorii sau debitorul se află într-o incertitudine privind masa debitoare de la admitere până la respingerea cererilor introductive. Creditorii care au obținut măsuri de asigurare prin admiterea cererilor ulterioare riscă să fie privați de protecția drepturilor lor, deoarece măsurile sunt anulate automat. Mai mult, prin anularea automată a măsurilor asigurătorii, legislatorul a limitat competența judecătorului de a evalua proporționalitatea și necesitatea acestor măsuri, lipsind creditorii de o protecție efectivă. De asemenea, legislatorul nu a reglementat procedural posibilitatea creditorilor de a participa și de a-și prezenta opinia despre anularea măsurilor de asigurare, precum și de a contesta actul judecătoresc.

11. Potrivit autorului, normele contestate sunt contrare articolelor 6, 20, 23, 46 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea insolvenței, ține de competența Curții Constituționale.

14. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

15. Curtea observă că obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă dispozițiile articolului 21 alineatele (3) și (4) din Legea insolvenței. Curtea admite că normele contestate ar putea fi aplicate la examinarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

16. Curtea constată că normele contestate nu au mai constituit obiect al controlului constituționalității.

17. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Curtea trebuie să analizeze, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea HCC nr. 16 din 20 mai 2021, § 31).

18. Curtea reține că autorul sesizării a invocat articolele 6 (*separația și colaborarea puterilor*), 20 (*accesul liber la justiție*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 46 (*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

19. Curtea menționează că articolul 6 din Constituție comportă un caracter general și nu poate constitui un reper separat, ci trebuie coroborat cu alte prevederi din Constituție, care trebuie să fie aplicabile (a se vedea DCC nr. 123 din 3 octombrie 2024, § 15).

20. De asemenea, în jurisprudența sa, Curtea a stabilit că articolele 23 și 54 din Constituție nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unei ingerințe în drepturile fundamentale

(a se vedea HCC nr. 8 din 5 aprilie 2022, § 26; DCC nr. 26 din 2 aprilie 2024, § 23).

21. Curtea reține că autorul sesizării își exprimă dezacordul cu anularea de drept a măsurilor de asigurare aplicate în cauzele conexe și menținerea doar a celor aplicate prin încheierea de admitere a primei cereri introductive. Acesta susține că o astfel de anulare de drept este contrară articolului 20 din Constituție și, prin urmare, ar lipsi de protecție pe creditorii debitorului și ar compromite scopul procedurilor asiguratorii.

22. Din analiza sistematică a legislației, Curtea observă că spre deosebire de Codul de procedură civilă, care prevede că asigurarea acțiunii se face la cererea participanților la proces, Legea insolvenței prevede că măsurile de asigurare a creanțelor creditorilor se aplică de instanță și din oficiu. În acest sens, legislatorul a prevăzut în mod imperativ că, prin încheierea de admitere a cererii introductive, instanța de insolvență „dispune punerea sub observație a debitorului prin desemnarea unui administrator provizoriu și aplică măsuri de asigurare a creanțelor creditorilor” (a se vedea articolul 21 alineatele (2) și (5)), precum și „aplică măsurile necesare pentru a preveni modificarea [...] stării bunurilor debitorului [...]” (a se vedea articolul 24 alineatele (1) – (5)). În exercitarea acestor prerogative, instanța de insolvență aplică, *inter alia*, și astfel de măsuri de asigurare cum ar fi: (i) numirea administratorului provizoriu; (ii) punerea sub sechestru a bunurilor debitorului și a corespondenței lui comerciale; (iii) suspendarea urmăririi individuale a creditorilor și executarea silită asupra bunurilor debitorului; (iv) punerea sub interdicție a înstrăinării de către debitor a bunurilor sale ori decide ca acestea să poată fi înstrăinate doar cu permisiunea expresă a administratorului provizoriu (articolul 24 din Legea insolvenței).

23. De asemenea, legislatorul stabilește că unele măsuri de asigurare pot fi aplicate și la cererea motivată a creditorilor, a administratorului provizoriu sau a debitorului (a se vedea articolul 24 alineatele (2) lit. b și (5) din Legea insolvenței). Așadar, Curtea observă că legislatorul a reglementat situații în care instanța de insolvență este ținută, din oficiu, să aplice anumite măsuri de asigurare și situații în care măsurile de asigurare se aplică la cererea unor participanți la proces.

24. Curtea reține că legislatorul, în baza articolului 115 alin. (4) din Constituție, deține prerogativa de a reglementa prin lege organică competența instanțelor, procedura de judecată a cauzelor, inclusiv procedura de judecată cu privire la persoanele insolvente. În exercitarea acestei prerogative, legislatorul a considerat inacceptabilă menținerea, prin diferite acte judecătorești, a aceluiași măsuri de asigurare (instituirea mai multor perioade de observație în privința aceluiași debitor, desemnarea mai multor administratori provizorii, aplicarea mai multor sechestruri asupra aceluiași bunuri etc.), fapt care nu doar ar lipsi reglementarea de certitudine, dar și ar crea dificultăți în examinarea cauzei, inclusiv de pregătire a ședinței în care urmează să se decidă fie intentarea procesului de insolvență, fie respingerea cererii introductive.

25. În jurisprudența sa cu privire la accesul la justiție, Curtea Europeană a reiterat că dreptul de acces la o instanță – adică dreptul de a introduce o acțiune în fața instanțelor în materie civilă – constituie un element inerent al dreptului prevăzut la articolul 6 § 1 din Convenția Europeană. Dreptul la un proces echitabil trebuie interpretat în lumina principiului preeminenței dreptului, care impune ca toți justițiabilii să dispună de un remediu judiciar efectiv care să le permită să-și exercite drepturile cu caracter civil. Orice persoană are dreptul ca orice pretenție

referitoare la drepturile și obligațiile sale civile să fie adusă în fața unei instanțe sau tribunal (a se vedea *Naït-Liman v. Elveția* [MC], 15 martie 2018, §§ 112-113).

26. Așadar, cu privire la incidența articolului 20 din Constituție, referitor la pretinsa omisiune de a reglementa dreptul creditorilor de a-și prezenta personal opinia în fața instanței cu privire la anularea măsurilor de asigurare, Curtea observă că legislatorul nu îngreădește dreptul creditorilor a căror cerere introductivă a fost conexasă la prima cerere introductivă să solicite instanței de insolvabilitate care examinează cauza conexasă să aplice măsuri de asigurare, inclusiv din cele care s-au anulat de drept în rezultatul conexării (a se vedea § 22 *supra*). Curtea reține că măsurile de asigurare prevăzute de articolul 175 din Codul de procedură civilă și de articolul 24 alin. (2) din Legea insolvabilității aplicate din oficiu reprezintă un mecanism care este în măsură să contribuie la prevenirea modificării stării în care se aflau bunurile debitorului în perioada de până la intentarea procesului de insolvabilitate și, astfel, constituie un mijloc de protecție a drepturilor subiective ale participanților la proces. Prin urmare, Curtea nu poate reține argumentele autorului sesizării cu privire la incidența articolului 20 din Constituție.

27. Cu privire la incidența articolului 46 din Constituție, Curtea observă că autorul nu a prezentat, la această etapă, argumente cu privire la caracterul contradictoriu al prevederilor contestate cu normele constituționale invocate.

28. Pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2) și (4) lit. d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 21 alineatele (3) și (4) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dl avocat Andrei Iosip, în interesele SRL „Central Group”, în dosarul nr. 2i-181/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 10 iulie 2025
DCC nr. 80
Dosarul nr. 234g/2024